

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

„U lomu“. Mladý paleolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během dokončovacího výzkumu předpolí velké kanálové středověké vápenické pece na nalezišti Mokrá-lom X bylo v podloží hlínách nalezeno několik drobných bíle patinovaných úštěpů rohovce (souřadnice WGS-84, 49°14'0.883"N, 16°45'36.526"E), které doplňují nálezový soubor, který tu byl získán buďto náhodně, nebo cílenou sondáží v minulých letech.

„Kamenný žlíbek“. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

Za nové zjištění z mokerského katastru lze označit náhodný nález bíle patinovaného úštěpu rohovce nebo pazourku, pocházejícího z objektu vápenické pece se zvláštní kamennou konstrukcí, která se nachází jižně ve svahu nad cestou v Kamenném žlíbku (souřadnice WGS-84, 49°14'27.368"N, 16°44'55.352"E). Naleziště může souviset s nedalekou jeskyní Pekárna, jejíž vchod leží západním směrem ve vzdálenosti cca 210 m.

Petr Kos

Resumé

Small collections of Upper Paleolithic artifacts were obtained during salvage excavations in „V Koutech, and U Lomu fields. An isolated artifact was found in Kamenný žlíbek ca. 210 m from the entrance to Pekárna cave.

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ)

„Plevovce.“ Sídliště. Epigravettien. Povrchový průzkum a zjišťovací sondáž.

Příspěvek navazuje na zprávu o prvních průzkumech lokality v letech 2009–2012, která byla publikována v časopise AMM, sci. soc. (Škrdla *et al.* 2012). Drobný dodatek o výsledcích průzkumu, po odevzdání článku do AMM (zejména informace o objevu kamenných struktur na podzim 2012), byl publikován v časopise Přehled výzkumů (Škrdla *et al.* 2013).

V září roku 2013 jsme využili plánovaného snížení vodní hladiny na vodním díle Mohelno a provedli odkryv kamenné struktury A (*cf.* Škrdla 2013; Škrdla *et al.* 2013). Během třídní akce se podařilo prozkoumat plochu o rozměru 5×3 m a zdokumentovat strukturu vyskládanou z plochých kamenů místní proveniencie (obr. 3). Zatímco uvnitř dlážděného prostoru byla hustota kamenných artefaktů vysoká, vně této plochy byly nalezeny již jen pouze ojedinelé kusy. Tento jev si vysvětlujeme jako důsledek bariérového

efektu a strukturu interpretujeme jako pozůstatek uzavřeného obydlí.

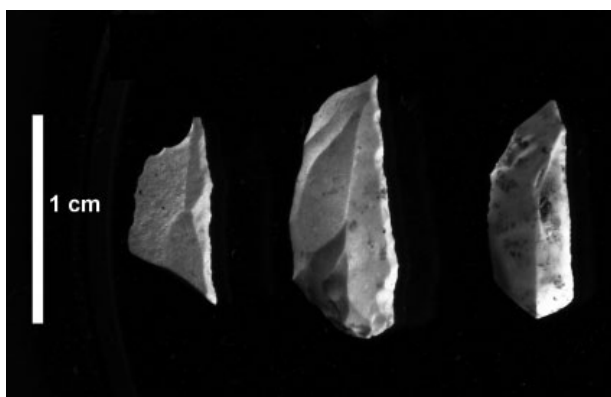
Vzorek uhlíků poskytl datum 16280±80 ¹⁴C BP (Poz-57891), což odpovídá samému sklonku LGM. Industrie je charakteristická zejména strmě retušovanými škrabady a specifickými drobnými otupenými mikrolity, které dosud na Moravě nemají analogii (obr. 4). Záchranný výzkum lokality bude pokračovat.

Petr Škrdla

Obr. 3. Mohelno-Plevovce. Foto kamenné struktury A.

Fig. 3. Mohelno-Plevovce. Photo of the stone structure A.

Obr. 4. Mohelno-Plevovce. Foto mikrolitických nástrojů.

Fig. 4. Mohelno-Plevovce. Photo of the microlithic tools.

Literatura

Škrdla, P., Knotek, P., Kuča, M., Rychtaříková, T., Eigner, J., Bartík, J., Vokáčová, J., Vokáč, M., Nikolajev, P. 2012: Neobvykle situovaná polykulturní lokalita Mohelno-Plevovce - příklad pronikání lidí do nitra Českomoravské vrchoviny. *Acta Musei Moraviae, sci. soc.* 97(2), 209–223.

Škrdla, P. 2013: *Mohelno*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 504/2013. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Škrdla, P., Nikolajev, P., Rychtaříková, T. 2013: *Mohelno*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 4096/2013. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Resumé

In September 2013, an area of 5 x 3m surrounding flat stone concentration A was excavated. A hexagonal structure paved from flat stones of local provenance was documented (Fig. 3). Within the paved area the artifact density was relatively high. Outside the paved area the density of finds decreases rapidly, which indicates a strong barrier-effect along the pavement boundary. The stone structure is interpreted as a dwelling.

The charcoal sample yielded a ^{14}C result of 16280±80 BP (Poz-57891) dating the occupation to the end of the LGM.

The industry is characterized by steeply retouched end scrapers and specific tiny backed microliths (Fig. 4) missing analogy within Moravia. A salvage excavation will continue.

PAVLOV (OKR. BŘECLAV)

Lokalita I – Jihozápad. Gravettien. Revize, prospekce a předstihový výzkum.

Lokalita Pavlov I představuje jednu ze tří velkých sídelních aglomerací moravského gravettien (pavlovien), dosud zkoumanou pouze plošným odkryvem Bohuslava Klímy v letech 1952-1972, a to ve dvou hlavních sektorech – jihovýchod a severozápad. Ve dnech 5.–23. 8. 2013 byly vyhloubeny čtyři sondy (A–D), směřované do zatím neprozkoumaného sektoru jihozápad (obr. 5). Všechny sondy zachytily hrany předchozích výkopů, což zpětně umožňuje upřesnit polohu starého výzkumu v rámci parcely. Stratigraficky tyto sondy ukázaly, že v dosud nezkoumané části probíhá kulturní souvrství ve značných hloubkách, až 3–5 m pod nejmladší spraš; utváří je několik poloh interstratifikovaných mezi vrstvičkami spraše o celkové mocnosti 0,5–0,7 m; v podloží leží vápencová suť a terciérní jíly (obr. 6–7).

Sedimenty kulturního souvrství byly odebrány k proplavení a získán tak bohatý paleobotanický, malakozoologický, osteologický a archeologický materiál, jehož třídění dále probíhá. Sekvence celkem 9 C14 dat z profilů sond A, B a D dokládá, že kulturní souvrství se ukládalo postupně v časovém úseku 32–25 ky uncalBP. Zachycuje tedy nejen vrcholný gravettien (pavlovien), dosud na lokalitě plošně zkoumaný (B. Klíma), ale také starší, dosud málo známé fáze mladopaleolitického osídlení hlouběji v podloží (obr. 7). To je významný nový poznatek k celkové stratigrafii a chronologii osídlení Pavlova. Mimo to budou výsledky výzkumu 2013 využity při dalších předstihových a záchraných pracích, v návaznosti na plánovanou výstavbu Archaeoparku na této parcele.

Obr. 5. Pavlov I, letecký pohled a poloha sond A–D. Foto P. Pokorný.
Fig. 5. Pavlov I, bird's eye view of the site showing location of trenches A–D. Photo P. Pokorný.